

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci žalobce: **T. T. M.**, zastoupen Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalovanému: **Policie České republiky,** Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 4. 2010, č. j. 6 Ca 360/2007 – 39,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 8. 4. 2010, č. j. 6 Ca 360/2007 – 39, byla zamítnuta žaloba podaná žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie (dále jen „Policie ČR“), ze dne 3. 12. 2007, č. j. SCPP-3645/C-243-2007, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Policie ČR, Oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Plzeň, Oddělení cizinecké policie Cheb, ze dne 28. 8. 2007, č. j. SCPP-3784/PL-IV-C-2007, kterým mu bylo uloženo správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. c) bod 2. zákona č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) a doba, po kterou nelze umožnit vstup na území České republiky, byla stanovena na tři roky. Městský soud dospěl k závěru, že správní orgán při svém rozhodování zjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti a nevydal tak nezákonné rozhodnutí. Vydání víza za účelem strpění pobytu na území na základě žádosti cizince podle § 78b zákona č 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) o azylu není pouhou formalitou. Je třeba vycházet ze smyslu zákona o pobytu cizinců, když je oprávněním státu rozhodovat o tom, zda se cizinci mohou zdržovat na území České republiky. Z toho také vyplývá i oprávněný

přehled o jejich pobytu, evidence o tom, kterému cizinci jaký druh pobytu byl povolen, a naopak, pokud se cizinci chtějí zdržovat na území České republiky, je stát oprávněn po nich požadovat, aby plnili povinnosti zákonem stanovené. Ochrana stěžovatele jako žadatele o udělení azylu byla zajištěna nemožností vykonat rozhodnutí o uložení správního vyhoštění v době probíhajícího řízení ve věci jeho žádosti o mezinárodní ochranu (§ 119 odst. 5 zákona o pobytu cizinců).

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Namítal, že rozhodnutí správního orgánu o jeho vyhoštění i napadený rozsudek městského soudu jsou v rozporu s právními předpisy v důsledku nesprávného právního posouzení skutkových zjištění. Stěžovatel v kasační stížnosti poukázal na to, že nebyla splněna základní podmínka pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, která vyplývá z § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel nezpochybnil, že na území České republiky pobýval bez víza, nicméně s ohledem na jeho postavení účastníka řízení o kasační stížnosti, je na něj nutno pohlížet jako na osobu, která je oprávněna na území České republiky v rámci víza za účelem strpění pobytu pobývat. V této souvislosti považoval za nutné uvést, že běžná aplikační praxe orgánů cizinecké policie akceptuje v řádech několika dnů pobyt bez víza, přičemž pokud vůbec, sankcionuje takové porušení právního předpisu v rámci přestupku ve smyslu § 157 zákona o pobytu cizinců. Podle stěžovatele se správnímu orgánu ani městskému soudu nepodařilo vypořádat se se zásadami přiměřenosti a správnosti rozhodnutí. Rozhodnutí o správním vyhoštění je v případě stěžovatele nepřiměřené, neboť zásadním způsobem zasahuje do jeho práv a zájmů. Důvod nepřezkoumatelnosti správního rozhodnutí pak stěžovatel shledává v tom, že nebyla správním orgánem při určování doby, po kterou mu nelze umožnit vstup na území České republiky, nijak zohledněna délka údajného neoprávněného pobytu ani přístup stěžovatele, který se sám dostavil na policii za účelem prodloužení víza, a jeho právní postavení jako účastníka řízení v řízení o kasační stížnosti. Naopak bylo přihlédnuto k předchozímu porušení právních předpisů stěžovatelem, které se skutkovou podstatou neoprávněného pobytu nesouvisí, a je tak projevem libovůle správního orgánu. Z těchto důvodu stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovateli bylo uděleno vízum za účelem strpení pobytu na území dne 21. 5. 2007 s platností do 21. 8. 2007, neboť byl současně účastníkem řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci neudělení mezinárodní ochrany. Dne 28. 8. 2007 požádal stěžovatel o prodloužení platnosti víza, neboť přetrvávaly důvody pro jeho vydání, což prokazoval potvrzením Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 8. 2007. Protože podle správního orgánu stěžovatel pobýval na území České republiky od 22. 8. 2007 neoprávněně, přičemž neuvedl žádné důvody nezávislé na své vůli, které by mu bránily ve včasném podání žádosti o prodloužení víza, bylo zahájeno téhož dne správní řízení o správním vyhoštění. Na základě § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona o pobytu cizinců správní orgán rozhodl o správním vyhoštění

stěžovatele s dobou, po kterou mu nelze umožnit vstup na území České republiky. Již v minulosti, na základě rozhodnutí Policie České republiky, Oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Plzeň ze dne 20. 2. 2004, č. j. SCPP-152/PL-OKP-4-2004, bylo stěžovateli uloženo správní vyhoštění s dobou platnosti do 20. 8. 2007. Rovněž bylo zjištěno, že stěžovatel byl v době řízení o uložení správního vyhoštění veden v evidenci nežádoucích osob z důvodu platného vyhoštění do 2. 11. 2007. O tomto vyhoštění rozhodl Okresní soud v Karlových Varech rozhodnutím ze dne 2. 11. 2004, č. j. 3 T 27/2004 - 88, kterým uznal stěžovatele vinným z trestného činu krádeže a odsoudil jej k trestu odnětí svobody v trvání čtyř měsíců se zařazením do věznice s dozorem.

Podle ustanovení § 78b odst. 1 zákona o azylu udělí policie vízum k pobytu nad 90 dní za účelem strpění pobytu na území na žádost cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany. Vízum za účelem strpění pobytu nelze udělit, pokud cizinec podává opakovaně kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu, ačkoliv již o kasační stížnosti proti tomuto rozhodnutí bylo pravomocně rozhodnuto, nebo pokud cizinec na území pobývá na základě povolení k pobytu podle zvláštního právního předpisu (zákona o pobytu cizinců).

Podle ustanovení § 78b odst. 7 zákona o azylu se právní postavení cizince pobývajícího na území na základě víza za účelem strpění pobytu řídí zvláštním právním předpisem (zákonem o pobytu cizinců), nestanoví-li tento zákon jinak.

Podle ustanovení § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona o pobytu cizinců vydá policie rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který pobývá na území přechodně, s dobou, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území, až na 3 roky, pobývá-li cizinec na území po uplynutí platnosti víza nebo doby pobytu na území stanovené vízem nebo bez víza, ač k tomu není oprávněn. Podle odst. 5 citovaného ustanovení rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který požádal Českou republiku o mezinárodní ochranu, je vykonatelné po nabytí právní moci rozhodnutí, jímž se a) mezinárodní ochrana neuděluje, b) žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítá jako zjevně nedůvodná, c) řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavuje, nebo d) azyl nebo doplňková ochrana odnímá, jestliže marně uplynula lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany nebo jestliže podle zvláštního právního předpisu podání žaloby proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany nemá odkladný účinek. Rozhodnutí o správním vyhoštění není vykonatelné, přizná-li soud na žádost cizince jeho žalobě odkladný účinek.

Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s názorem stěžovatele, že znění ustanovení § 78b zákona o azylu fakticky zakládá jeho právo pobývat na území České republiky, aniž by k tomu nezbytně potřeboval vízum, a to až do doby, než bude řízení o kasační stížnosti ukončeno, popř. do doby než z území České republiky vycestuje. Povinnost mít i v takovém případě vízum zakládá totiž ustanovení § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona o pobytu cizinců stanovením podmínky pobývání cizince na území bez víza, ač k tomu není oprávněn. Právní postavení cizince, který žádá o udělení víza podle § 78b zákona o azylu, je totiž odlišné od statusu žadatele, jak jej vymezuje § 2 odst. 5 zákona o azylu. Ten stanoví, že žadatelem o udělení mezinárodní ochrany se pro účely tohoto zákona rozumí cizinec, který

požádal Českou republiku o mezinárodní ochranu, nebo cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v jiném členském státě Evropské unie, je-li Česká republika příslušná k jejímu posuzování. Postavení žadatele má po dobu řízení o udělení mezinárodní ochrany a po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva podle zvláštního právního předpisu, má-li tato žaloba odkladný účinek. Z toho lze dovodit argumentem *a contrario*, že v řízení o kasační stížnosti již cizinec nemá postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany, neboť řízení o kasační stížnosti v něm, na rozdíl od řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, není zmíněno. Právě proto ust. § 78b zákona o azylu upravuje pobytový režim neúspěšných žadatelů, kteří již status žadatele ztratili. Z jeho odst. 1 věty druhé vyplývá, že zákonodárce nezamýšlel řízení o kasační stížnosti přiznat stejný automatický ochranný účinek jako řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, a nezamýšlel tedy žadateli přiznat automatický, jeho vlastní žádostí nepodmíněný, nárok na vízum. Ten naopak je zakotven v § 72 zákona o azylu stanovením povinnosti policie vydat v případech, na něž uvedené ustanovení dopadá, žadateli vízum za účelem řízení o udělení mezinárodní ochrany, aniž by to, na rozdíl od § 78b odst. 1 zákona o azylu, bylo podmíněno žádostí žadatele. Pokud by tomu nebylo tak, že pravidla udělování víza podle § 78b odst. 1 zákona o azylu jsou jiná (z hlediska stěžovatele přísnější) než podle § 72 zákona o azylu, postrádalo by první z uvedených ustanovení smyslu.

Ust. § 78b zákona o azylu zakládá nárok na udělení víza k pobytu nad 90 dní za účelem strpění pobytu na území za splnění dalších podmínek a lze souhlasit se stěžovatelem, že splňoval všechny zákonem stanovené předpoklady pro prodloužení doby platnosti víza za účelem strpění pobytu. Pokud by řádně podal žádost o prodloužení platnosti víza, správní orgán by mu byl povinen vyhovět. Stěžovatel však žádost nepodal, a proto pobýval na území České republiky od 22. 8. 2007 neoprávněně, neboť zákonné podmínky pro jeho legální pobyt na území nebyly splněny. Rovněž z dikce ust. § 78b odst. 7 zákona o azylu je patrné, že vízum za účelem strpění pobytu je titulem, na jehož základě cizinec pobývá na území v době probíhajícího řízení o kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany. Zároveň je možné aplikovat sankční ustanovení zákona o pobytu cizinců, jak se v případě stěžovatele stalo uložením správního vyhoštění na základě § 119 odst. 1 písm. c) bod 2. zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel nebyl oprávněn pobývat na území České republiky automaticky bez víza za účelem strpění pobytu pouze z toho důvodu, že probíhalo řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu ve věci udělení mezinárodní ochrany, a tudíž mu mohlo být uloženo správní vyhoštění. V této souvislosti považuje Nejvyšší správní soud za vhodné uvést, že na stěžovatele lze aplikovat obecnou právní zásadu *vigilantibus iura scripta sunt*, která se projevuje jeho odpovědností za hájení svých práv a za dodržování všech povinností jemu stanovených, mimo jiné i zákonem o azylu a zákonem o pobytu cizinců. V otázce dodržování svých povinností vztahujících se k pobytu na území České republiky měl být stěžovatel zvláště obezřetný a důsledný. Nejvyšší správní soud podotýká, že v § 78b odst. 1 zákona o azylu zpřísněný režim pobytu neúspěšného žadatele o udělení mezinárodní ochrany (oproti režimu podle § 72 téhož zákona) nelze považovat za bezúčelnou šikanu, nýbrž zejména za nástroj, který může zabránit nedůvodnému prodlužování pobytu neúspěšných žadatelů o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky v případě, že by opakovaně podávali kasační stížnosti, ač by byly nepřípustné. Právě proto § 78b odst. 1 věta první a odst. 4 písm. b) zákona o azylu podmiňují udělení víza žádostí neúspěšného žadatele o azyl, jejíž přílohou musí být mimo jiné doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany. A

právě proto věta druhá odst. 1 citovaného ustanovení umožňuje ve stanovených případech, zejména v případech neoprávněně opakovaných kasačních stížností, vízum neudělit, čímž cizinec nezíská právní titul k legálnímu pobytu na území České republiky.

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem městského soudu, že Policie ČR hodnotila jednání stěžovatele a jeho důsledky v souvislosti s předcházejícími řízeními, když je zřejmé, že se nejednalo o ojedinělé porušení zákona stěžovatelem. Ačkoliv se uložení správního vyhoštění za pouze šestidenní neoprávněný pobyt na území České republiky může zdát přísné, lze jej v případě stěžovatele považovat za přiměřené, a to právě s ohledem na skutečnost, že mu bylo již v minulosti dvakrát uloženo správní vyhoštění, přičemž dne 28. 8. 2007, kdy bylo rozhodnuto o uložení správního vyhoštění v dané věci, byl dokonce veden v evidenci nežádoucích osob z důvodu tehdy platného rozhodnutí o uložení správního vyhoštění ze dne 2. 11. 2004. Ve správním řízení o uložení správního vyhoštění nebyly zjištěny ani žádné zřetele hodné skutečnosti, které by vedly k odstranění tvrdosti správního vyhoštění, například úzké rodinné vazby stěžovatele na osoby pobývající legálně na území České republiky, jež by mohly být vyhoštěním nepřípustně narušeny. Doba k vycestování z území České republiky byla stanovena do 15 dnů ode dne pravomocného ukončení řízení o kasační stížnosti ve věci neudělení mezinárodní ochrany, čímž byla naplněna zásada *non refoulement* vyjádřená v § 119 odst. 5 zákona o pobytu cizinců.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl bez jednání postupem podle ust. § 109 odst. 1 s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 věta první ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a Policii ČR žádné náklady v souvislosti s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. ledna 2011

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu